

Oppsummering av høring om styring og finansiering av private barnehager

PBL-notat april 2024

Bakgrunn

1. november 2023 la regjeringen frem et høringsnotat med «Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (Styring og finansieringen av barnehagesektoren).

I det 213 sider lange høringsnotatet foreslår Kunnskapsdepartementet å gi kommunen en rekke nye verktøy til styring av den private delen av barnehagesektoren.

Høringsnotatet berører 16 paragrafer i barnehageloven, enten i form av endringer i eksisterende paragrafer eller i form av nye. Det er også foreslått endringer i forskriftene som regulerer private barnehager.

Ved høringsfristens utløp 1. februar 2024 var det kommet inn 3.608 hørings svar. Dette er med klar margin den høringen innenfor utdanningsfeltet der det er kommet inn flest hørings svar, ifølge departementenes statistikker som strekker seg tilbake til 1999.

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) mener denne saken har stor betydning for fremtiden til private barnehager i Norge.

Derfor har organisasjonen foretatt en analyse av svarene der det er lagt særlig vekt på noen av forslagene som oppleves mest kontroversielle.

Dette er:

- § 15 a, der det blant annet heter: «Kommunen kan redusere antall barnehageplasser en barnehage er godkjent for når det er nødvendig for å hindre overkapasitet i hele eller deler av kommunen.»
- § 19 og § 19 a, der det blant annet heter: «Kommunen gir forskrift om beregning av driftstilskudd til private barnehager.» Og: «Kommunen gir forskrift om beregning av eiendomstilskudd til private barnehager.»

I tillegg har PBL sett på hvordan høringsinstansene kommenterer kapittel 22 om økonomiske og administrative konsekvenser, der det blant annet heter: «Departementet legger i utgangspunktet til grunn at lovforslagene som fremmes i dette notatet vil innebærer at eventuelle administrative konsekvenser i kommunene vil veies opp av fordelene ved å få et mer helhetlig styringsansvar og større handlingsrom, blant annet når det gjelder finansieringen av private barnehager.»

Oppsummering av hørings svar

(Gjelder i hovedsak § 15 a, § 19 og § 19 a, samt økonomiske og administrative konsekvenser):

- Blant private barnehager, uavhengig av eierskap og organisasjonsform, er det unison motstand mot høringsforslaget fra private barnehager.
- Foreldre og andre privatpersoner (i hovedsak ansatte i private barnehager) uttrykker stor bekymring for at forslagene vil medføre redusert valgfrihet, kvalitet og mangfold.
- 8 av 10 kommuner støtter verken forslag om å kunne redusere antallet plasser i private barnehager (§ 15 a), eller forslag om avvikling av nasjonale regler for finansiering av private barnehager (§ 19). Dette står i kontrast til kommunesektorens organisasjon KS, som i stor grad ønsker en innretning med enda større kommunal styring enn det regjeringen foreslår.
- Av 36 kommuner som har svart, og som har ordfører fra regjeringspartiene Senterpartiet og Arbeiderpartiet, er om lag 2 av 3 imot finansiering med lokale forskrifter og kommunalt styrt nedtrekk av plasser i private barnehager ved overkapasitet.
- Flere av arbeidstakerorganisasjonene sentralt støtter lovforslagene, mens medlemmer i de samme forbundene tilknyttet lokale arbeidstakerklubber er imot.
- Arbeidsgiverforeningene og mange andre berørte organisasjoner er i all hovedsak imot forslagens innretning.
- Offentlige instanser som statsforvaltere og Utdanningsdirektoratet påpeker flere utfordringer ved forslagene.
- Nesten alle høringsinstanser som mener noe om dette, forventer at forslaget vil medføre økte administrasjonskostnader, økte konflikter og flere klagesaker.

Deltakelse

Det har vært et stort engasjement i høringen, med om lag 3.600 publiserte høringssvar.

Noe over halvparten av høringssvarene kommer fra privatpersoner. Av disse anslås omkring 80 prosent å være fra foreldre, resten er i hovedsak ansatte, andre personer med tilknytning til private barnehager og andre samfunnsengasjerte.

Kategorien «Privat virksomhet» består i all hovedsak av private barnehager.

Det er også mange svar innsendt fra foreldreutvalg og samarbeidsutvalg i barnehagene.

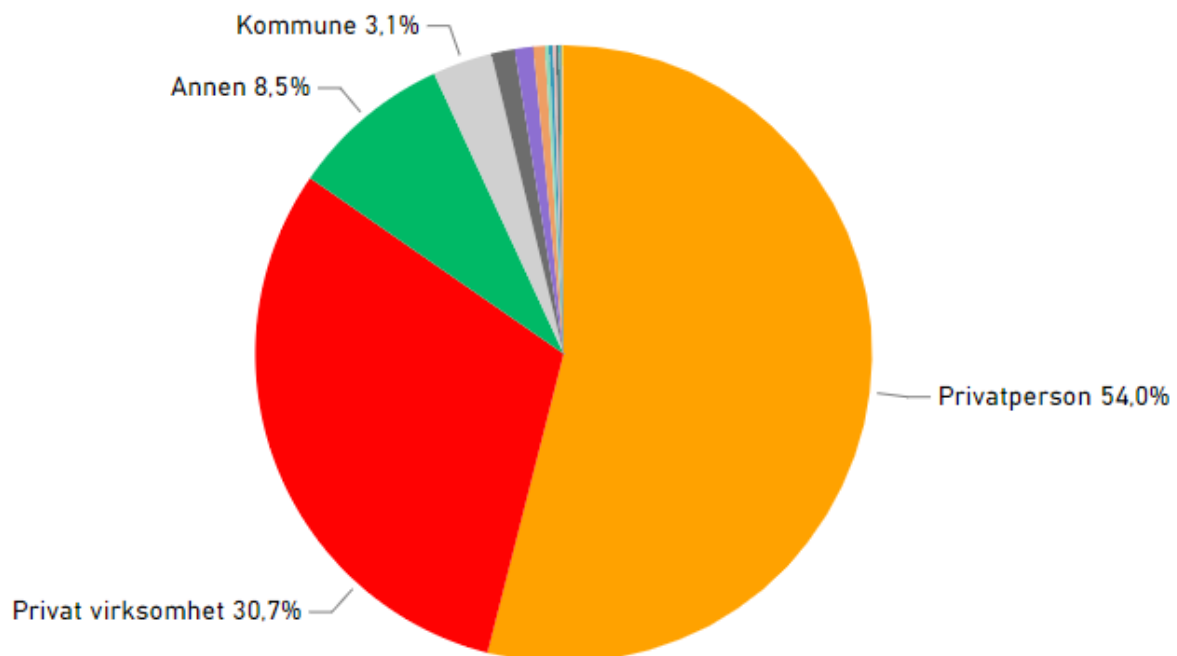
113 kommuner har levert eget høringssvar. Til sammenligning leverte 67 kommuner høringssvar i høringen om Storberget-utvalgets rapport i 2021.

Flere partipolitiske lokallag har deltatt, og seks statsforvaltere har levert høringssvar.

Arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner, så vel som andre interesseorganisasjoner, har også deltatt både fra sentralt og lokalt hold.

I sum kan man konkludere med at mange ulike berørte har benyttet muligheten til å medvirke gjennom høringsinnspill.

Fordeling avsendere av høringssvar:

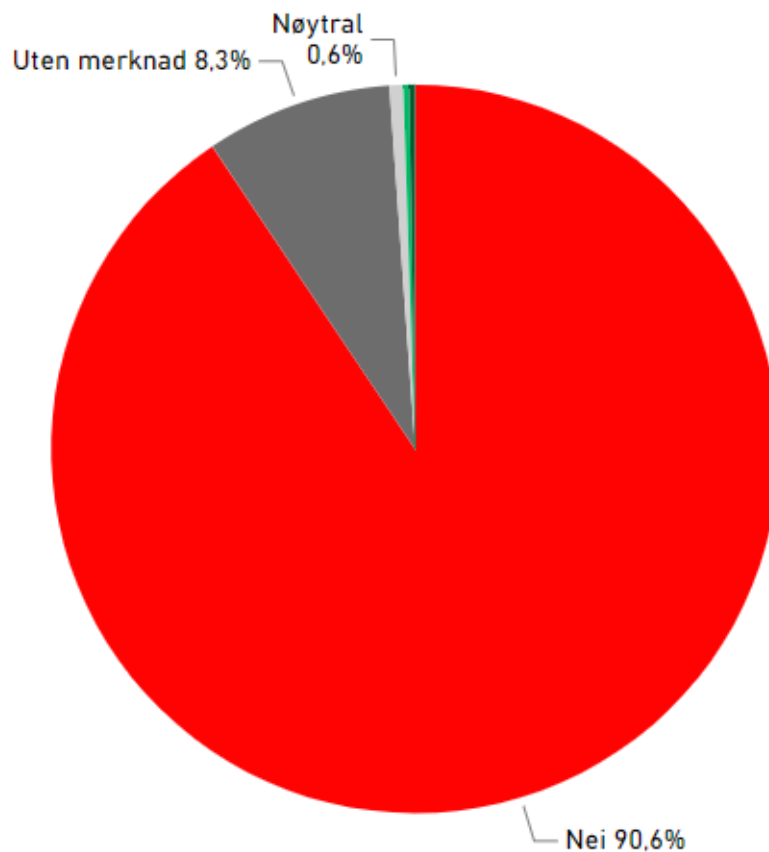

Hørings svar fra privatpersoner

- Nesten 2.000 personer leverte inn hørings svar.
- Omtrent 80 prosent av svarene er fra foreldre eller foresatte.
- Disse høringsinstansene er særlig opptatt av foreldres rett til å velge den barnehagen de selv ønsker for sitt barn. Dette i lys av forslaget om ny § 15a.
- Flere fremhever dessuten ønske og behov for ulike åpningstider, samt at kosttilbudet i barnehagene ikke må reduseres dersom det settes tak på kostpenger.
- Mange omtaler også likebehandling som et viktig element for å sikre bærekraftig økonomi i private barnehager.
- Flere er bekymret for ensretting av tilbudet, med færre og større enheter, mindre utvalg av ulike konsept og forskjellig beliggenhet, noe som vil redusere valgfriheten.
- Litt under ti prosent av svarene fra privatpersoner var uten merknad.
- En del av hørings svarene svarer ikke direkte på lovforslagene, men uttrykker skepsis, bekymring eller generell motstand mot å svekke valgfrihet og likebehandling.
- Av alle innsendte svar fra privatpersoner kan antall svar som støtter hørings forslaget telles på et par hender.

Fordeling av svar fra privatpersoner:

Støtter lovforslag ● Nei ● Uten merknad ● Nøytral ● Delvis ● Ja

Utvalgte sitater fra privatpersoner:

Forslaget vil svekke barnehagenes evne til en forutsigbar og god drift. I min sønns barnehage ser jeg hvordan ledelsen og de ansatte får til å skape en arena for trivsel, læring og utvikling som er imponerende utifra de økonomiske rammer de har å forholde seg til. Jeg tror det vil være svært vanskelig å få en like god avkastning pr investerte kr hvis forutsigbarheten de nå har blir borte. I praksis vil det si at i svært mange private barnehager vil få ferre kroner å rutte med og at hver krone er mindre verdt, noe som nødvendigvis betyr et dårligere tilbud til min sønn.

Foresatt

Vi har valgt barnehage på bakgrunn av åpningstid og det hadde vært problematisk for vår familie om noen andre/kommunen skulle velge dette for oss.

Camilla Kaasa, har barn i Nystrand barnehage

At kommunen skal kunne legge ned barnehageplasser i en barnehage med mange søkere, virker udemokratisk og legger ikke godt nok til rette for det enkelte barns behov. Som forelder søkte jeg barnet mitt inn i Bekkelaget barnehage fordi barnehagen fremmer de verdiene jeg ønsker at barnet mitt skal lære. Om kommunen får rett til å legge ned plasser, frykter jeg at valgfriheten som forelder kan bli mindre. Jeg frykter også at dette vil hemme barnehagenes ønske om å være «den beste» barnehagen.

Ved å avskaffe det nasjonale regelverket for tilskudd, frykter jeg som forelder at kommunen lettere kan forskjellsbehandle barn og barnehager. Mange kommuner er små hvor mange kjenner hverandre. Jeg er redd for at å gi ansvar for tilskuddsordningen til kommunen lett kan føre til at kontakter blir viktig for å sikre gode støtteordninger for egen barnehage, i verste fall viktigere enn hvor god driften av barnehagen er. Om dette forslaget skulle gå igjennom, øker det risikoen for at det blir gjort stor urett mot noen av de som trenger mest tilrettelegging i samfunnet – våre barn.

Eirik Fjellestad

Tomme barnehageplasser finansieres ikke i dag, og dermed er overkapasitet et konstruert problem, og ikke relevant i diskusjonen. I tillegg åpnes det for at barnehager blir et område for kommunal innsparing i økonomisk vanskelige tider. Når muligheten for justering av antall plasser og ansatte er til stede, vil erfaringsmessig styringsmyndigheten utelukkende tilstrebe minimumstilbud. Konsekvensen kan bli mangel på barnehageplasser, kortere åpningstider som direkte affiserer både arbeidstakere og arbeidsgivere, færre ansatte i barnehage og, følgelig, dårligere kvalitet på tilbudet til våre minste medborgere. Dette er uakseptabelt.

Tommy Kallåk Anundsen

Når vi vet at flere kommuner har en presset økonomisk situasjon, er det en risiko for skjulte innsparinger når kommunene selv skal forskriftsette beregningen av tilskudd. Dagens system der private barnehager får et gjennomsnitt av kostnadene de kommunale barnehagene har, fremstår som en forutsigbar beregning som tar hensyn til de forskjellige kommunene sin økonomiske situasjon. Mange av fordelene departementet påpeker, som smådriftsulemper, spredt bebyggelse og lignende kan allerede tillates gjennom endring av den eksisterende forskriften.

Denne endringen mener jeg derfor ikke er i tråd med departementet- og regjeringens hensikt med lovendringen. Jeg mener at å tillate kommunene å spare penger gjennom å redusere kvaliteten til de minste barna, barnehagebarna, ikke kan kalles «å sikre likeverdige barnehagetilbud av høy kvalitet». Det blir ikke likeverdig når kommunen kan tillates å forskjellsbehandle private og kommunale aktører.

Simen Hakestad

Hørings svar fra private virksomheter

- Det er kommet inn om lag 1.100 hørings svar fra private virksomheter, nesten alle disse er fra private barnehager. Alle typer organisasjonsformer og eierskap er godt representert i høringen.
- Private virksomheter uttrykker kraftig motstand mot hele høringsforslaget, spesielt mot §15a og ny §19 og opphevelse av dagens mekanismer for økonomisk likeverdig behandling.
- Også motstand mot innføring av lokale forskrifter knyttet til åpningstid og kostpenger er en gjenganger i hørings svarene fra de private virksomhetene.
- Mange gir uttrykk for at forslaget vil gi for stor usikkerhet, og at de har ikke tillit til kommunal styring knyttet til drift og innhold. Valgfrihet, likebehandling, kvalitet og mangfold er truet, ifølge mange av virksomhetene. Mange av høringsinstansene beskriver hvilke konsekvenser forslagene kan få for deres barnehager.
- Det fremheves at konsekvensene av kommunenes dobbeltrolle vil bli forsterket ettersom administrasjonen vil ha insentiv til å redusere overføringer til private. Dette er spesielt en utfordring i kommuner med dårlig økonomi.
- Det poengteres at det allerede gjøres omfattende feil i tilskuddsberegningene fra kommunene, og flere barnehager uttrykker manglende tillit til kommunenes evne og/eller vilje til å likebehandle barn og barnehager.
- Forslagene blir møtt med stor frustrasjon hos mange som sliter med økonomien og som ønsker rammebetingelser for økt kvalitet i sektoren.
- Kun én barnehage støtter i større grad forslagene i § 15a og § 19. 13 høringsinstanser i denne kategorien stiller seg nøytrale eller har levert hørings svar uten merknad.

Utvalgte sitater fra private virksomheter:

Forslaget innebærer økt behov for administrasjon i kommunen. KD foreslår at penger til økt administrasjon skal tas fra tilskuddet til de private barnehagene (omtalt som «større handlingsrom i finansieringen av de private barnehagene»). Det er et uhørt og besynderlig forslag! () Vi vet at mellom 40-65 % av kommunene hvert år gjør feil i beregningene av tilskudd til private barnehager. Vi er sikre på at det vil bli mye verre hvis kommunene selv skal begynne å utarbeide lokale forskrifter. Hvilken mulighet vil barnehagene ha for å klage på urettferdig/feil tilskudd, hvis det ikke ligger nasjonale føringer og regler for finansiering av et likeverdig og godt barnehagetilbud til barn, foreldre og ansatte i alle landets barnehager?

Bergheim barnehage SA, Trondheim

Vi støtter ikke dette lovforslaget! Vi har ikkje tillit til at kommunene, med begrensede ressurser, skal fastsette kriterier og nivå for tilskudd til private barnehager.

Tiriltunet barnehage, Øygarden

Kommunen bør ikke overstyre fagligheten når en barnehage allerede er godkjent i samsvar med gjeldende lovverk. Når en barnehage har oppfylt alle krav og blitt godkjent, bør kommunen respektere denne faglige vurderingen.

Litledalen barnehage SA og Grønnes barnehage SA, Flekkefjord

Med et slikt forslag oppleves det som om vi går baklengs inn i fremtiden, og går tilbake til et kommunalt forhandlingsbord. Alle barnehager er underlagt samme krav til kvalitet gjennom nasjonal bemanningsnorm, pedagognorm og rammeplan. Det vil være ineffektivt, høyere kostnader og uhensiktsmessig at hver enkelt kommune selv skal utarbeide og forvalte et lokalt finansieringssystem i en sektor som er tydelig regulert gjennom nasjonale regler. Den enkelte kommune vil få økte administrasjonskostnader og merarbeid. Er dette å sørge for at pengene går til barnas beste?

Nybu Barnehage, Lillehammer

Dersom kommunen skal tildele driftstilskudd til de private barnehagene kan en komme i den situasjonen at kommunen utarmer de private barnehagenes økonomiske driftsgrunnlag og «kjører» de private barnehagene så langt ned at det ikke er grunnlag for drift, for så i neste omgang å kjøpe en billig barnehage.

Barnas Kulturhage AS, Strand

Det bør være en selvfølge at private barnehager selv får bestemme over åpningstider, ferie uker etc. Det vil ellers bli mindre brukervennlig og vanskeligere å opprettholde barnehagetilbudet i små barnehager.

Fjordly barnehage, Stad

Slik tilskuddsordningen fungerer nå er det store økonomiske forskjeller på barnehagenes økonomiske rammebetingelser i de ulike kommunene. På landsbasis gir ikke dette barna et likeverdig tilbud da de er avhengig av kommunens prioriteringer og hva de ønsker å finansiere. En statlig norm ville sikret alle Norges barnehagebarn et likeverdig tilbud, og ikke vært prisgitt i forhold til hvilken kommune de vokser opp i.

Misjonskirken barnehage, Indre Østfold

Med det som er foreslått kan kommunen ha rett til å nedlegge plasser i private barnehager, uavhengig av antallet søkere barnehagen har. Dette kan føre til at barnehager med mange søkere får færre barn, mens barnehager med få søkere får flere. Dette kan vi ikke akseptere.

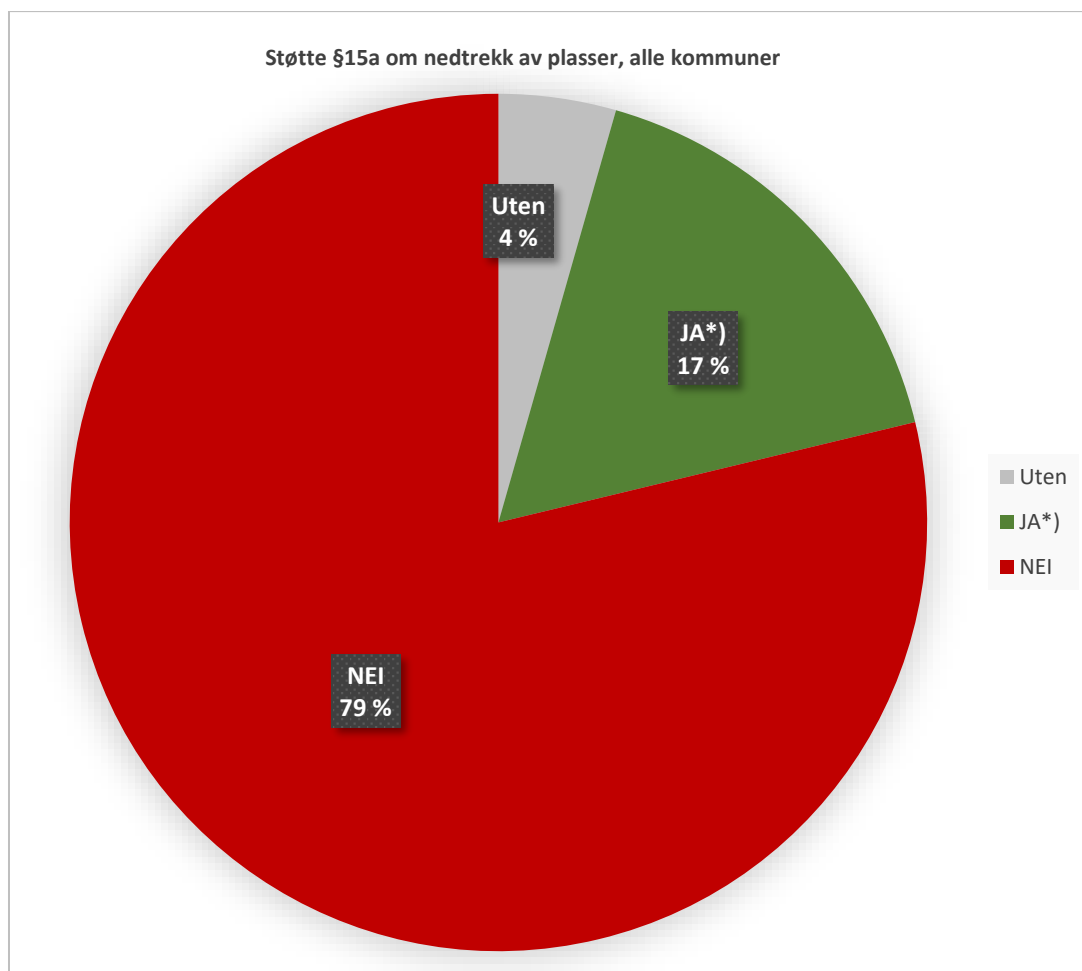
Alle barn er like mye verdt. Derfor ønsker vi en finansiering som fremmer høyere og jevnere kvalitet i alle barnehager. Dette til beste for barna, foreldre og ansatte. Det får vi ikke hvis regjeringen dytter alt ansvaret for barnehage sektoren over på kommunene.

Hedensrud barnehage, Drammen

Høringssvar fra kommuner

- 113 kommuner, blant dem 79 av landets 100 største kommuner, har levert høringssvar.
- Kommunene ønsker i hovedsak en enklere og mer effektiv regulering av sektoren, med nasjonale regler der det er rom for lokale satsninger som også forplikter private barnehager.
- Kommunene gir samlet sett uttrykk for stor motstand mot forslagene om ny §15a og ny §19. Hele 8 av 10 kommuner støtter ikke høringsslaget på disse punktene.
- Også i kommuner med ordførere og/eller varaordførere fra regjeringspartiene Ap og Sp er det betydelig motstand mot forslagene i §15a og §19.
- En stor andel av kommunene er uenige i regjeringens oppfatning av at forslagene ikke vil kreve vesentlig økt administrativ ressursbruk i kommunen. Flere av den lille gruppen med kommuner som støtter forslagene, forutsetter at kommunen skal få økte midler ved behov.

Fordeling av svar fra kommuner, om støtte til forslag – barnehageloven § 15a:

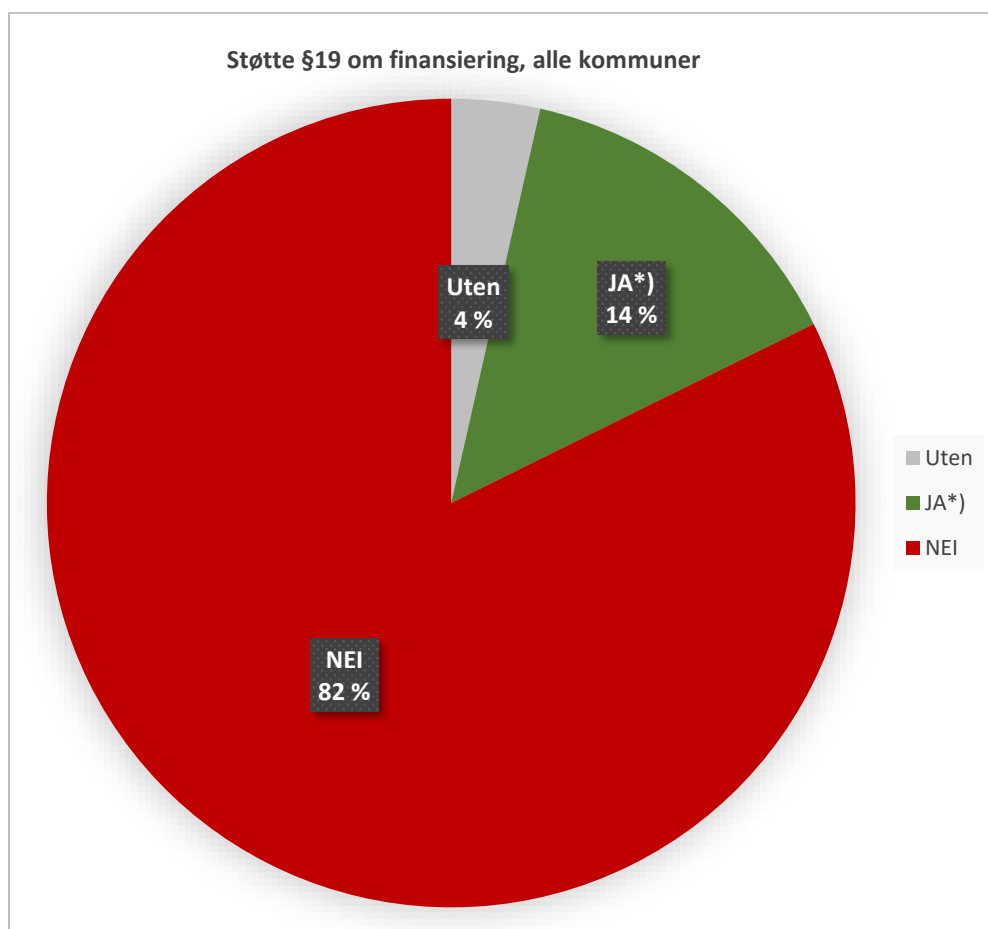
*) Svaret «JA» inkluderer dem som delvis støtter forslaget.

§15 a om kommunalt nedtrekk av plasser i private barnehager	Antall
Kommuner som støtter §15 om nedtrekk av plasser:	17
Kommuner som delvis støtter §15 om nedtrekk av plasser:	2
Kommuner uten merknad §15:	5
Kommuner som ikke støtter §15 om nedtrekk av plasser:	89
Antall kommuner logget med merknad:	108
Totalt antall kommuner som har svart	113

Merknader:

- Høringssvar publisert fra Færder kommune med betingelse for flertall i kommunestyret ble nedstemt. Vi har derfor valgt å logge flertallets høringssvar.
- I noen få kommuner er det levert høringssvar fra både administrasjonen og etter politisk vedtak. I disse tilfellene har vi valgt å la lokaldemokratiet representere kommunen, eksempelvis gjelder dette Strand kommune.
- I tilfeller der kun administrasjon har levert svar, er dette logget som svar fra den aktuelle kommunen.
- «Uten»: Dette er høringssvar uten merknad til dette punktet i lovforslaget, eller høringssvar som i sin helhet er levert uten merknad. Kommunen kan ellers i høringssvaret være negative eller positive til høringforslaget.
- «Ja»: Dette er høringssvar som helt eller delvis støtter dette punktet.
- «Nei»: Dette er høringssvar som eksplisitt ikke støtter eller er kritiske til dette forslaget.

Fordeling av svar fra kommuner, om støtte til forslag – barnehageloven § 19:

*) Svaret «JA» inkluderer dem som delvis støtter forslaget.

§19 om finansiering	Antall
Kommuner som støtter §19 om finansiering:	10
Kommuner som delvis støtter §19 om finansiering:	6
Kommuner uten merknad §19:	4
Kommuner som ikke støtter §19 om finansiering:	93
Antall kommuner logget med merknad:	109
Totalt antall kommuner som har svart	113

Kommunale høringsvar etter kommunestørrelse

43 av de 50 største kommunene har levert høringsvar. Av disse er det kun Tromsø kommune som støtter forslag om nedtrekk av plasser i private barnehager (§15a) og som delvis støtter ny finansiering med lokale forskrifter (§19).

Blant de 100 største kommunene er det sendt inn kommunale høringsvar fra 79 kommuner. Av disse er det bare ti som helt eller delvis støtter forslag om nedtrekk av plasser (§15a) og kun åtte som helt eller delvis støtter forslag om ny finansiering (§19).

En betydelig lavere andel av de mindre kommunene har valgt å gi tilbakemelding på lovforslaget. For eksempel er det færre av kommunene med mindre enn 10.000 innbyggere som har levert høringsvar, selv om dette er et regelverk som i like stor grad vil berøre disse.

En hypotese er at små kommuner har mindre kapasitet til å sette seg inn i høringsforslag og levere innspill, både administrativt og politisk. Motstand mot forslagene ser ut til å være størst i de største kommunene, for så å avta noe i de minste kommunene.

Fordeling høringsvar etter befolkningsstørrelse og støtte til forslag om nedtrekk av plasser (§15a)

Befolkning	Antall kommuner	Antall svar	Støtter	Støtter delvis	Uten merknad	Støtter ikke	Andel som ikke støtter	Deltakerprosent
over 100.000	7	7	0	0	0	7	100 %	100 %
mellom 50.000-100.000	12	12	1	0	0	11	92 %	100 %
mellom 25.000-49.999	25	20	0	0	0	20	100 %	80 %
mellom 10.000-24.999	66	43	8	1	2	32	74 %	65 %
mellom 5.000-9.999	59	21	5	1	1	14	67 %	36 %
under 5.000	62	10	3	0	2	5	50 %	16 %
Sum/snitt	231*)	113	17	2	5	89	79 %	49 %

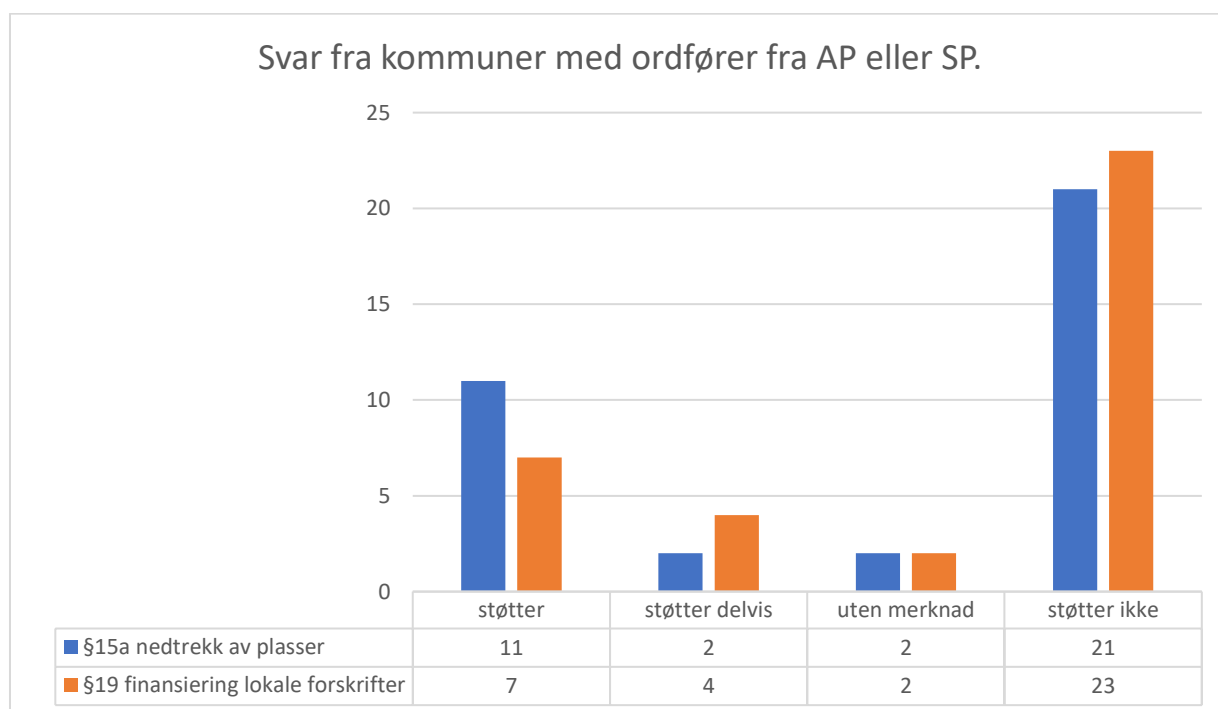
*) Kommuner med private barnehager, samt noen få svar fra kommuner uten private barnehager.

Fordeling høringsvar etter befolkningsstørrelse og støtte til forslag ny finansiering (§19)

Befolkning	Antall kommuner	Antall svar	Støtter	Støtter delvis	Uten merknad	Støtter ikke	Andel som ikke støtter	Deltakerprosent
over 100.000	7	7	0	0	0	7	100 %	100 %
mellom 50.000-100.000	12	12	0	1	0	11	92 %	100 %
mellom 25.000-49.999	25	20	0	0	0	20	100 %	80 %
mellom 10.000-24.999	66	43	6	1	0	36	84 %	65 %
mellom 5.000-9.999	59	21	2	3	2	14	67 %	36 %
under 5.000	62	10	2	1	2	5	50 %	16 %
Sum/snitt	231	113	10	6	4	93	82 %	49 %

Høringsvar fra kommuner med ordfører fra regjeringspartiene

Høringsnotatet er sendt ut fra en regjering bestående av Arbeiderpartiet og Senterpartiet. PBL har derfor undersøkt i hvilken grad kommuner som har ordfører fra ett av disse partiene støtter regjeringens forslag i sine høringsvar.

I tabellene under viser vi hovedstandpunktene til kommuner som har ordfører fra ett av regjeringspartiene, i spørsmålene om de to paragrafene som vektlegges mest i dette notatet.

Det understrekes at det her henvises til at disse kommunene har ordfører fra et regjeringsparti, ikke hva disse ordførerne eventuelt mener om forslagene i høringen.

§15a (nedtrekk av antall godkjente plasser i private barnehager ved overkapasitet i sektoren):

Støtter	Støtter delvis	Uten merknad	Støtter ikke
		Hattfjelldal	Arendal
		Vanylven	Porsgrunn
			Horten
			Rana
			Steinkjer
			Stange
			Nesodden
			Aurskog-Høland
	Alta		Lunner
	Rakkestad		Kvam Herad
Tromsø			Gol
Elverum			Indre Østfold
Gran			Alver
Vefsn			Fauske
Vestre Toten			Hol
Gloppen			Stjørdal
Sør-Odal			Levanger
Sunnfjord			Østre Toten
Nord-Aurdal			Randaberg
Sokndal			Tana
Grane			Hemsedal

§19 (innføring av kommunale forskrifter for finansiering av private barnehager)

Støtter	Støtter delvis	Uten merknad	Støtter ikke
		Hattfjelldal Tana	Arendal Porsgrunn Horten Rana Steinkjer Stange Alta Nesodden Aurskog-Høland Gran Lunner Kvam Herad
	Tromsø Gloppen Nord-Aurdal Rakkestad		Gol Indre Østfold Alver Fauske Hol Stjørdal
Elverum Vefsn Vestre Toten Sør-Odal Sunnfjord Sokndal Grane			Levanger Østre Toten Randaberg Vanylven Hemsedal

Omtrent 2 av 3 kommuner med ordfører fra Arbeiderpartiet eller Senterpartiet støtter ikke regjeringens forslag knyttet til §15a og §19.

Utvalgte sitater fra kommuner:

Å tro at en liten eller middels stor kommune skal ha kapasitet og kompetanse på å ta innover seg alle disse aspektene, uten at det innebærer ytterligere årlige administrative kostnader/ressurser fra dagens ordning, er utopisk etter vår mening. Å tro at det vil være store muligheter for lokale tilpasninger i tilskuddsordningen for kommunene uten at dette vil bli påklagd eller brakt inn for rettslig prøving fremstår som naivt fra departementets side. (...)

Malvik kommune mener at det fortsatt bør være en sentralt fastsatt utmåling av tilskudd til private barnehager. Dersom en kommune ønsker å ha lokale tilpasninger gjennom vilkår i godkjenningene eller gjennom ekstra satsning på kvalitet ved egne forskrifter, så vil dette komme i tillegg til den sentrale satsen. Dette vil fremme likebehandlingen mellom barnehagene samtidig som det gir kommunene mulighet for lokale tilpasninger uten at det dette medfører en u håndterlig og uoversiktlig økonomisk risiko.

Malvik kommune

Høringsforslaget peker på en rekke momenter som bør vektlegges, men er lite konkret når det gjelder hvordan regelverket ellers bør utformes. Det vises til at det er uenigheter rundt regelverket og at staten derfor dras inn i konflikter. Samtidig legges det opp til et lovverk som i enda større grad involverer skjønnsmessige vurderinger fra kommunene, også på områder der det ikke er grunn til at tilskuddet skal variere mellom kommuner. Ikke bare vil dette øke konfliktnivået og redusere forutsigbarheten for alle aktører, det vil også øke ressursene som kreves for å forvalte tilskuddet til private barnehager betydelig. Utforming av tilskuddselementer det i dag er konflikter rundt som for eksempel pensjon, administrasjonspåslag og kapitaltilskudd, overlates i forslaget til den enkelte kommune. Kommunene har imidlertid ikke bedre forutsetninger for å fastsette disse enn nasjonale myndigheter med hjelp fra ekspertise har.

Bergen kommune

Utfordringer med overkapasitet løses best gjennom samarbeid mellom private, ideelle og kommunale barnehager, og dette er fullt løsbart innenfor dagens regelverk. Private plasser som ikke tas i bruk, koster ikke kommunen noe, og det er derfor ikke behov for en mulighet til å redusere antall plasser hos private barnehager. Stjørdal kommune støtter ikke koordinert opptak eller andre forslag som fjerner eller reduserer foreldrenes valgmuligheter.

Stjørdal kommune

Nes kommune er kritisk til at høringsnotat forslår en dreining fra nasjonale forskrifter til kommunale forskrifter. Forslag om kommunale forskrifter vil bidra til større forskjeller kommuner imellom, og i tillegg vil det skape mer uforutsigbarhet for både barnehager og kommune»

Nes kommune

Eigersund kommune støtter ikke forslaget om at hver kommune skal utarbeide sine egne forskrifter. Implementering av regelverket krever lokal tilpasning og dette kan føre til store variasjoner mellom kommuner. Ulik praksis kan skape utfordringer knyttet til likhet og likeverdighet i barnehagetilbudet på tvers av ulike geografiske områder.

Eigersund kommune

Indre Østfold kommune mener at overkapasitet kan løses innenfor dagens regelverk. Viser videre til at private plasser som ikke tas i bruk ikke koster kommunen noe, og at det derfor ikke behov for en

adgang til å redusere antall plasser hos private. Ved overkapasitet vil konkurranseelementet være en styrke for å skape et bedre tilbud til barn og familier. En slik adgang vil også kunne skape usikkerhet for langsiktig investering i private barnehager. Videre bør det merkes at dersom det legges ned plasser i en privat barnehage vil dette føre til at ansatte sies opp, dette er ikke alltid tilfelle når plasser legges ned i kommunale barnehager.

Indre Østfold kommune

Alver kommune ser med bekymring på at kommunane vert påført ei administrativ byrde som ikkje vert kompensert frå staten, samtidig som det gir grunnlag for økt konfliktnivå om innretninga på støttenivået. (...) Den foreslåtte ordninga vil kunne skape uro og utføreseielege rammer i sektoren på fleire hald. Barnehageeigarar i Alver kommune har investert millionar i kompetanse, fagleg innhald, barnehagebygg og gode leikeområde i nærområda. Det å endre villkåra for barnehagegodkjenningane i ettertid er uforutsigbart. Dette kan og føre til at tilsette vil kunne søkje seg til andre sektorar med meir føreseielege rammer og sikrere drift. Rekruttering til yrket vil kanskje bli enno meir utfordrande enn i dag. Mangel på fagfolk og tilsette generelt vil få alvorlege konsekvensar for satsinga på kvalitet og utvikling på sektoren.

Alver kommune

Høringssvar fra statsforvaltere og direktorat

- Seks statsforvaltere har levert inn høringssvar. Også Utdanningsdirektoratet har levert eget høringssvar på departementets høringsnotat.
- Flere av disse statlige instansene har merknader knyttet til upresise formuleringer.
- Flere av instansene forventer at lovforslaget vil føre til merarbeid både på barnehage-, kommune- og statsforvalternivå.
- Det pekes blant annet på at foreldrenes ønsker tillegges liten vekt, at forutsigbarheten svekkes og at mange kommuner mangler kompetanse til å fatte riktige vedtak.

Utvalgte sitater fra statsforvaltere og direktorat:

Departementet forslår at kommunene skal lage forskrifter for beregning av drifts- og eiendomstilskudd. Vi tror ikke denne løsningen reduserer administrative og rettslige kostnader. Vi er også usikre på hvordan lokale forskrifter skal stimulere til kvalitetssatsing i barnehagene ut over nasjonale minstekrav.

Kommunene har i varierende grad tilstrekkelig juridisk og økonomisk kompetanse til å utarbeide slike forskrifter og forvalte dagens regelverk slik det er nå. For mange kommuner vil det kreves en tilførsel av ressurser med økonomisk og juridisk kunnskap, som innebærer økte kostnader og mer administrasjon.

De private barnehagene risikerer også endringer i forskriftene som følge av politiske skrifter, som kan skape en stor grad av uforutsigbarhet for rammene for barnehagedriften.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Slik Statsforvalteren leser høringsnotatet, vil nødvendighetsvurderinger i tråd med loven kunne føre til at en populær barnehage i en bestemt del av kommunen, vil måtte redusere plasser på lik linje med en mindre populær barnehage i samme område, uten at foreldrenes ønsker vil ha noen betydning. Dette kan etter Statsforvalterens syn ikke være en ønsket konsekvens, og det bør sees nærmere på om foreldrenes ønsker er et hensyn som bør tillegges vekt.

Det er ikke hensiktsmessig å innføre en ordning der både kommunene og Utdanningsdirektoratet fører tilsyn med kravene til bruk av tilskudd og foreldrebetaling. Dette vil føre til en økt ressursbruk og det vil også kunne bli krevende å sørge for likebehandling når klagesaksbehandlingen vil ligge både hos Statsforvalteren og departementet.

Statsforvalteren Innlandet

Departementet foreslår at kommunene skal fastsette lokale forskrifter om tilskudd til private barnehager. Vi mener at det bør vurderes om det skal ligge en nasjonal tilskuddsforskrift i bunn, og at kommuner kan få hjemmel til å gjøre unntak fra nasjonal forskrift i egne kommunale forskrifter eller at den nasjonale forskriften i større grad enn i dag kan åpne for lokale tilpasninger.

Departementet skriver på side 119 at de private barnehagene fortsatt skal «sikres tilskudd som gjør at de kan drive i henhold til kravene i nasjonalt regelverk». Vi klarer ikke å se at forslaget til § 19 forplikter kommunene til å sette de private barnehagene i stand til dette.

Vi ser det kan være vanskelig å innføre en maksgrense for hvor mye av driftstilskuddet som kan benyttes til eiendom. Driftstilskuddet kan i teorien gå ned fra ett år til et annet, mens for eksempel husleien vil være fast eller øke i takt med prisstigningen. Siste års kraftige prisstigning på strøm kan også bli utfordrende i forhold til en slik regel. Barnehagene kan derfor i enkelte år oppleve å uforskyldt komme i brudd med en bestemmelse om maks bruk av driftstilskudd til eiendom

Vi mener også at en gjeninnføring av kommunenes tilsynshjemmel med kapittel V med forskrifter vil innebære risiko for ulik tilsynspraksis. Barnehagene må også forholde seg til ulike klageinstanser ut fra hvem som har utført tilsynet, noe som kan skape forvirring.

Vi er derfor av den oppfatning at det kun bør være ett tilsynsorgan, og dette bør være nasjonalt.

Utdanningsdirektoratet

Hørings svar fra arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjoner

- PBL (inkludert lokallag), NHO Geneo, Virke, Spekter og KA er kritiske til høringsforslaget, og de går imot viktige punkter som §15a og §19.
- Ulike interesseorganisasjoner (Norges kvinne og familieforbund, IKO – Kirkelig pedagogisk senter, Montessori Norge, Steinerbarnehageforbundet, Norges Bondelag m.fl.) er i større eller mindre grad imot de mest omtalte lovforslagene.
- Utdanningsinstitusjoner som Dronning Mauds Minne Høgskole, NLA Høgskolen og OKS Trøndelag SA (regionalt opplæringskontor) er også bekymret for konsekvensene av lovforslaget.
- Det sentrale leddet hos flere av fagforeningene (Utdanningsforbundet, Fagforbundet, LO og Delta) støtter innretning av lovforslagene i stor grad. Flere ønsker i tillegg utbytteforbud og

kostnadsdekning på pensjon. Andre fagforeninger (Lederne og Skolenes Landsforbund) er kritiske til lovforslaget.

- Det er imidlertid avvik mellom standpunktene til sentral- og regionalledd på den ene siden, og lokallag og klubber i arbeidstakerforeningene på den andre siden. Lokale klubber i private barnehager er i all hovedsak sterkt imot lovforslagene.
- KS er mer positiv til forslaget og vil på enkelte punkter gå lenger enn regjeringen når det gjelder kommunal styring.

Avstand mellom KS og flertallet av kommuner

Høringen viser at kommunesektorens organisasjon KS i noen sentrale spørsmål er i utakt med de folkevalgte i flertallet av kommunene som KS representerer.

Det store flertallet av kommunene som har uttalt seg ønsker ikke å kunne trekke tilbake godkjenning av plasser i private barnehager for å hindre overkapasitet. De støtter heller ikke forslaget om å erstatte nasjonale regler for finansiering med lokale forskrifter.

KS ønsker på sin side å gi kommunene enda mer makt over private barnehager enn det regjeringen legger opp til, både når det gjelder nedtrekk av plasser og finansiering.

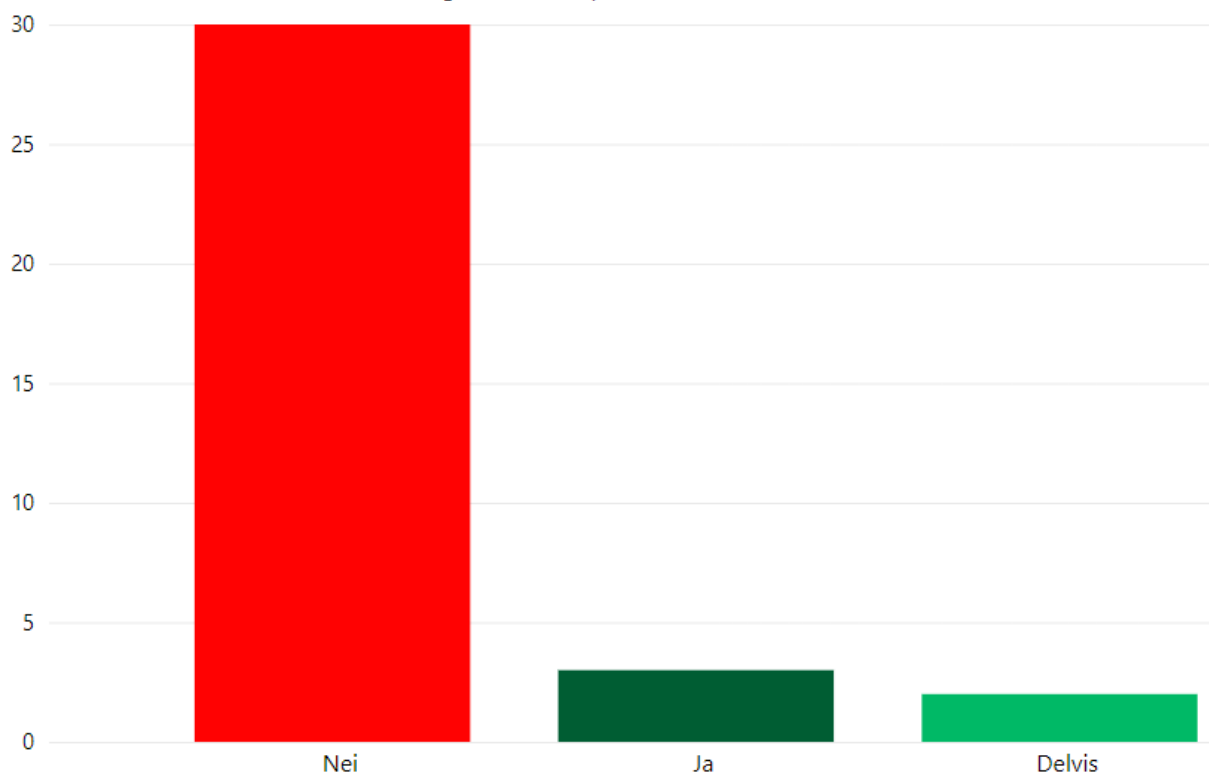
Forslag	KS	Kommunale høringsvar
§15a Nedtrekk av plasser Kommune kan ved overkapasitet gjøre et jevnt nedtrekk av plasser i barnehager hvert 10. år med to års varsel.	 Ønsker enda større handlingsrom i kapasitetsstyring i tråd med planprosesser uavhengig av lengde på periode. Jevnt fordelt nedtrekk ikke hensiktsmessig.	 8 av 10 kommuner støtter ikke forslaget. Flertallet mener dette reguleres naturlig av foreldrenes valg og at private aktører må ha forutsigbarhet.
§19 Finansiering Dagens lov om økonomisk likebehandling utgår. Innføring av lokale forskrifter i hver kommune som skal ligge til grunn for beregning og utbetaling av tilskudd til private barnehager.	 Støtter. Ønsker mer selvstyre og ny innretning av likeverdig behandling som gir større frihet i beregningsgrunnlag for tilskudd, samt gjør det mulig å forskjellsbehandle barnehager.	 8 av 10 kommuner støtter ikke forslaget. Også stor motstand mot lokal beregning av nytt eiendomstilskudd og beregning av pensjonstilskudd.
Økonomiske konsekvenser Departementet legger i utgangspunktet til grunn at lovforslagene som fremmes i dette notatet vil innebære at eventuelle administrative konsekvenser i kommunene vil veies opp av fordelene ved å få et mer helhetlig styringsansvar og større handlingsrom, blant annet når det gjelder finansieringen av private barnehager.	 KS forventer fullfinansiering av nye oppgaver som følger av endringer i lov og forskrift.	 De fleste kommuner kritiske til at regjeringen foreslår en regulering som vil øke behov for administrasjon på kommunenivå med økte kostnader uten at det følger midler utover støtte og veiledning i implementeringsfase. Mer ansvar og risiko.

Høringsvar fra partipolitiske lokallag etc.

- Det er kommet inn 34 høringsvar fra ulike lokalpolitiske parti eller konstallasjoner.
- Ett politisk parti har levert høringsvar fra sentralt hold: Industri- og næringspartiet (INP) støtter ikke forslaget.
- Det største engasjementet lokalt, finner vi blant borgerlige partier. Det er tre svar fra lokallag i Ap og tre fra lokallag i Sp. To lokallag i Sp støtter ikke lovforslaget på viktige punkter. To lokallag i Ap er også kritiske til finansiering gjennom lokale forskrifter.

Slik svarer partipolitiske lokallag og lignende:

Antall svar fordelt etter støtte til forslag. (Med vekt på §15a/§19)

Utvalgte sitater fra partipolitiske lokallag og lignende:

Vi er bekymret for at nye lovforslag vil fjerne den nasjonale retten til økonomisk likebehandling av private og kommunale barnehager. Hvis lovforslaget går igjennom så vil staten overføre en rekke oppgaver, ansvar og risiko til kommunene, som kommunene må håndtere uten at det følger med ekstra midler. Forutsigbarheten og langsiktigheten er truet i forslaget til lovendringer som nå er lagt fram.

Nye reguleringer i barnehagesektoren må bygge på nasjonale regler som sikrer jevn og høy kvalitet i tilbudet til barna, samt økonomisk likeverdig behandling og valgfrihet for foreldre.

Felles hørings svar fra Løten, Hamar, Stange og Ringsaker Sp

Vi frykter også at endringer i barnehageloven kan føre til enda større forskjeller mellom rike og fattige kommuner. Videre mener vi lovendringsforslaget fort kan føre til merarbeid og merkostnad for kommunene. Vi tror at dagens ordning sikrer likestilling for både foreldre, barn, og kommuner.

Sel og Heldal Sp

Finansieringssystemet burde bygges på en nasjonal sats som gir alle barnehager et økonomisk tilskudd som sikrer gode nok forutsetninger for å gi et kvalitativt godt tilbud til alle barnehagebarn uavhengig av kommune. Modellen må sikre samtidig finansiering av økte lønnsutgifter i forbindelse med tariffoppgjøret. Samtidig må den enkelte kommune gis muligheten til å gi ekstra tilskudd til enkelte barnehager uten at dette tilskuddet må gis til alle barnehagene i kommunen. Tildeling av ekstra tilskudd må baseres på objektive og etterprøvbare kriterier.

Forslag om at kommunen kan redusere antallet barnehageplasser, en barnehage er godkjent for, når det er nødvendig for å hindre overkapasitet i hele eller deler av kommunen oppleves som lite relevant. En barnehage vil aldri få tilskudd for flere barn enn det som reelt har plass i barnehagen, så dette vil regulere seg selv. Det er derfor ikke behov for en adgang til å redusere antall plasser i private barnehager. Nes Arbeiderparti viser til de gode erfaringene med samarbeid mellom private, ideelle og kommunale barnehager når det oppstår overkapasitet, og at man har klart å løse disse innenfor dagens regelverk.

Forslaget innebærer en overstyring av foreldrenes valgfrihet og vil ha negative konsekvenser for de private barnehagene. Ansatte i private barnehager vil leve i usikkerhet når de vet det er risiko for at kommunen nedjusterer antall barnehageplasser, og dette kan gjøre det utfordrende å rekruttere ansatte. Få vil søke barnehagelærerjobb med risiko for å bli den ansatte med minst erfaring og som da står i fare for å miste jobben om kommunen nedjusterer antall plasser i barnehagen.

Nes Arbeiderparti

Røros kommune peker på at kommunale og private barnehager er underlagt de samme kravene til kvalitet, blant annet gjennom nasjonale minimumsnormer for bemanningstetthet og pedagogtethet, og gjennom rammeplanen for barnehager. Røros Høyre og Røros Venstre mener derfor det virker ineffektivt, kostnadsdrivende og uhensiktsmessig at den enkelte kommune selv skal utarbeide og forvalte et lokalt finansieringssystem i en sektor som ellers er så tydelig regulert gjennom nasjonale regler. Vi mener forslagene i høringsnotatet skaper et inntrykk av mer lokalt selvstyre, mens realiteten er at oppgaver, ansvar og risiko overføres til kommunene. Røros Høyre og Røros Venstre kan ikke se at det følger økte ressurser med en slik ansvars- og oppgaveforskyving.

Likebehandlingen mellom kommunale og private barnehager blir borte når kommunen kan sette helt andre vilkår for tilskudd til private enn til kommunale.

Vi mener barnehagesektoren er best tjent med en videreføring av dagens regler om beregning av tilskudd, og at dette er fastsat i nasjonale forskrifter

Felles svar fra Røros Høyre og Røros Venstre

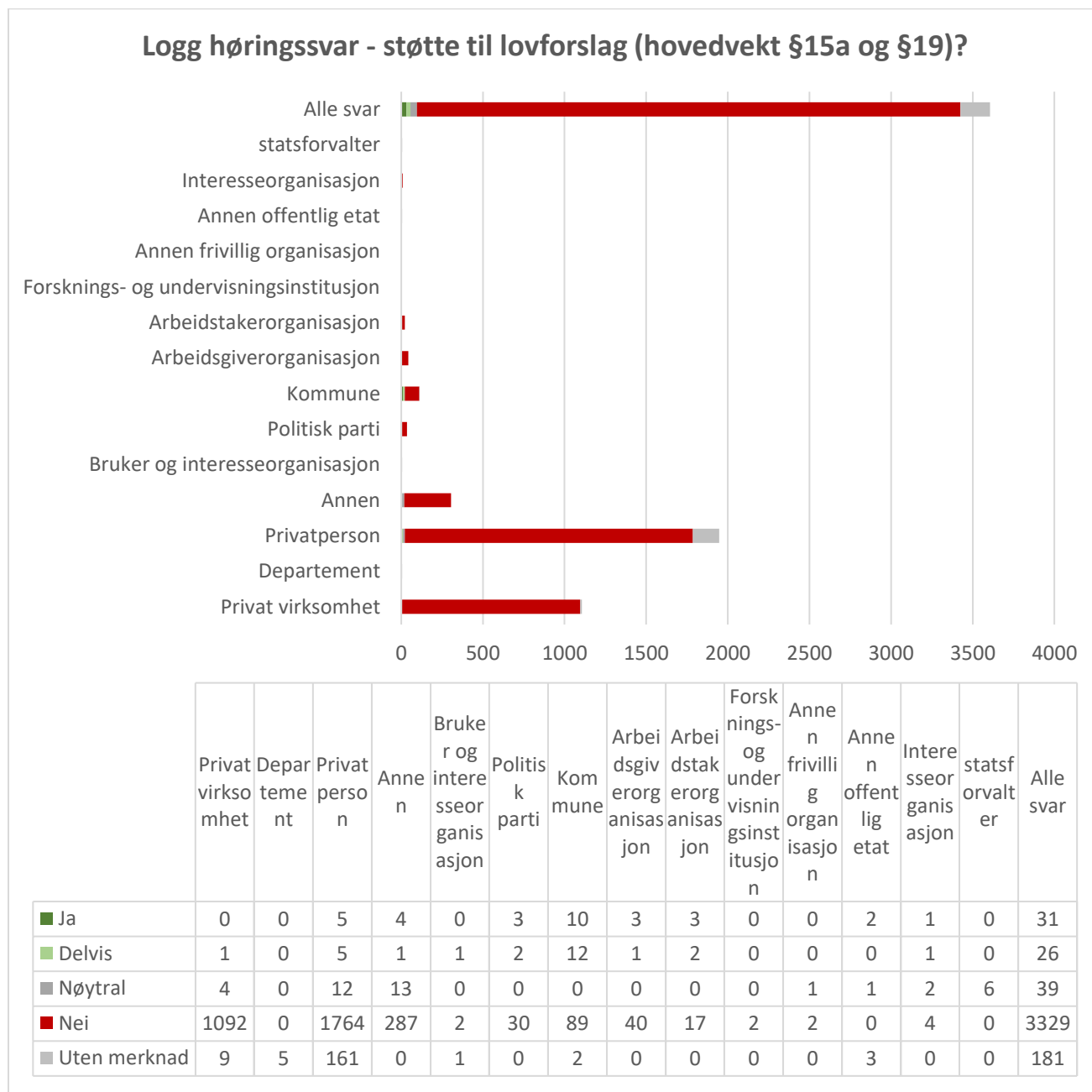
Fremskrittspartiet vil påpeke å at det i den nye loven generelt legges for mye makt til kommunepolitikere på bekostning av valgfrihet og foreldrenes ønsker. Fremskrittspartiet mener det er viktig med reel valgfrihet og at tilbud og etterspørsel og markedsmekanismer er mer effektivt enn politikerstyring og planøkonomi.

Lørenskog Fremskrittsparti

Flertallet av lokalpolitikere i landet, som har deltatt i kartlegging til nettstedet barnehagevalget.no, ønsker ikke at kommunene skal ha det økte ansvaret som regjeringen vil skyve over på dem. Regjeringen bør lytte til lokalpolitikere som kjenner sin kommune best.

Sauda Høyre

Vedlegg: Oversikt logg hørings svar

Merknader:

- Kategorisering av tekster er ikke en matematisk øvelse. En del av høringsinstansene er ikke 100 prosent enige eller 100 prosent uenige i forslagene som er lagt frem. Arbeidet med å gi en best mulig oversikt over svarene innebærer derfor en viss bruk av skjønn.

- *Vi har logget hørings svar fra kommuner, uavhengig av om de er politisk behandlet eller en administrativ uttalelse. Det store flertallet av de kommunale hørings svarene er politisk behandlet.*
- *I tilfeller der det er levert flere hørings svar fra samme kommune har vi valgt å logge svar fra høyeste politiske organ på kommunenivå/endelig vedtak.*
- *Kommunesvar er logget som «NEI» dersom de er imot både forslag om ny §15a og §19.*
- *I loggen forekommer noen duplikater uten at det påvirker overordnet resultat nevneverdig. Kategorisering av svar avviker noe fra hørings siden da mange høringsinstanser er feilkategorisert i publiseringen på regjeringens nettsider.*
- *Totalt antall svar kan avvike noe da noen få svar er slettet fra hørings siden.*
- *Svar fra enkeltpersoner inneholder svar av variabelt innhold.*
- *Svar som indikerer skepsis, bekymring, irritasjon eller annen endringsmotstand uten å eksplisitt si at de ikke støtter lovforslag, er logget som «NEI».*
- *[Hørings svarene](#) som er logget ligger offentlig tilgjengelige på hørings siden til Kunnskapsdepartementet/regjeringen.*

Oversikt alle kommunale hørings svar om ny §15a nedtrekk av plasser i private barnehager:

Støtter	Støtter delvis	Uten merknad	Støtter ikke		
Tromsø				Randaberg	Fauske
Elverum				Lillesand	Farsund
Sunnfjord				Bodø	Oslo
Gran				Moss	Bergen
Vefsn				Larvik	Trondheim
Vestre Toten				Arendal	Stavanger
Kvinnherad				Indre Østfold	Bærum
Bømlo				Lørenskog	Kristiansand
Vestvågøy				Holmestrand	Drammen
Indre Fosen				Nittedal	Asker
Rauma				Stjørdal	Lillestrøm
Gloppen				Lindesnes	Fredrikstad
Vågå				Nes (Akershus)	Sandnes
Sokndal					Ålesund
Sør-Odal				Grimstad	Sandefjord
Nord-Aurdal				Ås	Nordre Follo
Grane				Frøya	Sarpsborg
Alta				Vanylven	Tønsberg
Rakkestad				Hattfjellidal	Skien
					Stange
					Levanger
					Øygarden
					Porsgrunn
					Molde
					Halden
					Gjøvik
					Askøy
					Alver
					Lillehammer
					Kongsberg
					Horten
					Færder
					Sola
					Lier
					Rana
					Eidsvoll
					Bjørnafjorden
					Steinkjer
					Ullensaker
					Sortland
					Nesodden
					Klepp
					Øvre Eiker
					Hå
					Time
					Rælingen
					Aurskog-Høland
					Frogn
					Namsos
					Senja
					Østre Toten
					Verdal
					Eigersund
					Vennesla
					Bamble
					Malvik
					Hustadvika
					Strand
					Lyngdal
					Sula
					Flekkefjord
					Lunner
					Herøy (M.R.)
					Ulstein
					Giske
					Sykkylven
					Vestnes
					Sveio
					Austevoll
					Øyer
					Tana
					Kvam Herad
					Hol
					Gol
					Kautokeino
					Hemsedal

Oversikt alle kommunale høringsvar forslag om ny §19 nedtrekk av plasser i private barnehager.

Støtter	Støtter delvis	Uten merknad	Støtter ikke		
Elverum				Oslo	Larvik
Sunnfjord				Bergen	Arendal
Vefsn				Trondheim	Indre Østfold
Vestre Toten				Stavanger	Lørenskog
Kvinnherad				Bærum	Ullensaker
Bømlo				Kristiansand	Øygarden
Rauma				Drammen	Porsgrunn
Sokndal				Asker	Molde
Sør-Odal				Lillestrøm	Halden
Grane				Fredrikstad	Gjøvik
Tromsø				Sandnes	Askøy
Verdal				Ålesund	Alver
Rakkestad				Sandefjord	Lillehammer
Gloppen				Nordre Follo	Kongsberg
Vågå				Sarpsborg	Horten
Nord-Aurdal				Tønsberg	Færder
Sykkylven				Skien	Sola
Frøya					Lier
Tana				Hattfjelldal	Rana
					Eidsvoll
					Bjørnafjorden
					Steinkjer
					Holmestrand
					Nittedal
					Stjørdal
					Grimstad
					Lindesnes
					Nes (Akershus)
					Malvik
					Gran
					Hustadvika
					Strand
					Vestvågøy
					Randaberg
					Lillesand
					Sortland
					Lyngdal
					Indre Fosen
					Fauske
					Farsund
					Sula
					Flekkefjord
					Lunner
					Herøy (M.R.)
					Ulstein
					Giske
					Vestnes
					Sveio
					Austevoll
					Øyer
					Vanylven
					Kvam Herad
					Hol
					Gol
					Kautokeino
					Hemsedal
					Bodø
					Moss